

RAPORT PËRMBLEDHËS MBI KRIJIMIN E BAZËS SË TË DHËNAVE TË RASTEVE TË PERSONAVE TË ZHDUKUR AKTIVË NGA KONFLIKTET NË TERRITORIN E ISH- JUGOSLLAVISË

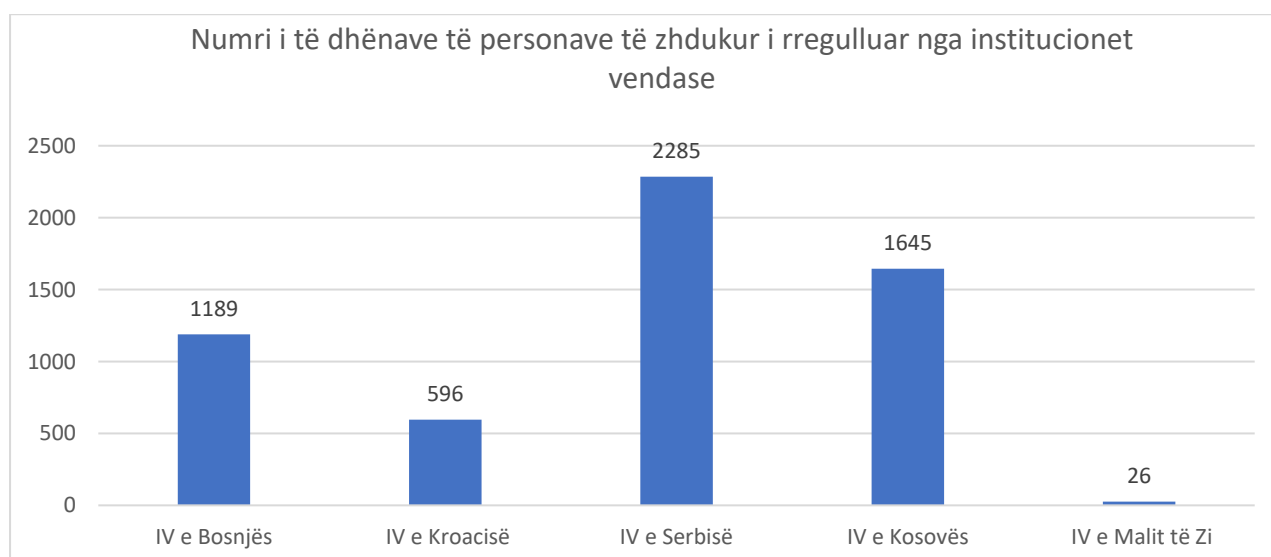
Shpërndarja:
e përgjithshme
Sarajevë, 1 Nëntor 2022
ICMP.GR.WB.333.3.W.alb.doc

1. Llogaritja e numrit të madh të personave të zhdukur për arsye të pavullnetshme si pasojë e shkeljes së të drejtës ndërkombëtare kërkon mbledhjen, analizën dhe grumbullimin e të dhënave të sakta personale dhe grupeve të tjera të të dhënave.
2. Më shumë se 40,000 persona u zhdukën gjatë konflikteve të armatosur në territorin e ish Jugosllavisë në vitet 1990. Institucionet vendase që janë përgjegjëse për çështjet e personave të zhdukur në Bosnje dhe Hercegovinë, Kroaci, Kosovë*, Mali i Zi dhe Serbi¹, ngritën të dhënat e tyre zyrtare mbi personat e zhdukur që ose u janë raportuar atyre drejtpërsëdrejti nga të afërmit e personave të zhdukur, ose bazuar në rastet e personave të zhdukur që u raportuan në komitetet kombëtare të Kryqit të Kuq, Komitetit Ndërkombëtar i Kryqit të Kuq ose Komisionit Ndërkombëtar për Personat e Zhdukur (ICMP).
3. Për shkak të natyrës së ndërlidhur të konflikteve të armatosura në territorin e ish-Jugosllavisë, shumë qytetarë të një republike u zhdukën në territorin e një republike tjetër. Për më tepër, qytetarët me të afërm të zhdukur që janë zhdukur në një territor janë shpërngulur gjatë luftës dhe tani jetojnë diku tjetër. Këta faktorë rezultuan në raportimin e personave të zhdukur tek autoritetet në më shumë se një shtet, ku të afërmit e të zhdukurve u jepnin ndonjëherë informacione të ndryshme për të njëjtin person të zhdukur një apo disa autoriteteve kombëtare. Për të rritur efektivitetin e hetimeve për rastet e personave të zhdukur, nevoja për të grumbulluar, harmonizuar dhe vendosur të dhëna të sakta të mbajtura nga autoritete të shumta kombëtare ka qenë thelbësore.
4. Baza e të dhënave të rasteve aktive të personave të zhdukur nga konfliktet e armatosura në ish-Jugosllavi (Baza e të dhënave), e lançuar në domenin publik në nëntor 2022, është produkt i më shumë se një dekade përpjekjesh të kombinuara nga institucionet vendase që janë përgjegjëse për çështjet e personave të zhdukur në Bosnje dhe Hercegovinë, Kroaci, Kosovë, Mal të Zi dhe Serbi, me mbështetjen e ICMP, për të krijuar një regjistër të unifikuar dhe të saktë të të gjitha rasteve aktive të personave të zhdukur.
5. Në vitin 2011, ICMP propozoi krijimin e bazës së të dhënave rajonale, me qëllim të rritjes së bashkëpunimit përmes shkëmbimit të informacionit për rastet aktive të personave të zhdukur. Pas disa takimeve rajonale, ICMP-ja ka lidhur marrëveshje me institucionet vendore për personat e zhdukur për krijimin e bazës së të dhënave në vitin 2016 dhe 2017. Deri në fund të vitit 2017, të gjitha institucionet vendore pjesëmarrëse për personat e zhdukur kishin dorëzuar të dhënat e tyre për rastet e personave të zhdukur aktivë në ICMP për qëllimi i krijimit të bazës së të dhënave.
6. Në vitin 2018, në përputhje me Deklaratën e Procesit të Berlinit të Ballkanit Perëndimor në Londër për Personat e Zhdukur, institucionet vendase përgjegjëse për çështjet e personave të zhdukur në Bosnje dhe Hercegovinë, Kroaci, Kosovë, Mal të Zi dhe Serbi nënshkruan Planin Kornizë për të adresuar çështjen e personave të zhdukur nga konfliktet në territorin e ish-Jugosllavisë (Plani Kornizë), dhe duke vepruar kështu u formua Grupi i Personave të Zhdukur (GPZH). Një nga komponentët thelbësorë të Planit Kornizë është shkëmbimi i të dhënave për rastet e personave të zhdukur ndërmjet anëtarëve të GPZH-së dhe me familjet e të zhdukurve me anë të bazës së të dhënave. Në Planin Kornizë, GPZH-ja u zotua të hapë bazën e të dhënave në domenin publik, me harmonizimin e të dhënave në të dhënat e personave të zhdukur.

* This designation is without prejudice to positions on status, and is in line with UNSCR 1244/1999 and the ICJ Opinion on the Kosovo declaration of independence.

¹ IV-të janë: Instituti i Personave të Zhdukur të Bosnjës dhe Hercegovinës, Drejtoria për të Ndaluar dhe të Zhdukur të Republikës së Kroacisë, Komisioni Qeveritar i Kosovës për Persona të Zhdukur, Komisioni për Persona të Zhdukur të Malit të Zi, Komisioni Qeveritar për Persona të Zhdukur të Republikës së Serbisë.

7. Në takimin e parë të Grupit të Personave të Zhdukur (GPZH), i cili u zhvillua në dhjetor 2018 në Malin e Zi, MPG krijoi Grupin Operativ të Bazës së të Dhënave. Detyrat e saj:
- Përditësimi i të dhënave për rastet e personave të zhdukur, p.sh. hapja e rasteve të raportuara rishtazi dhe mbyllja e rasteve të identifikuara ose të llogaritura në bazën e të dhënave;
 - Harmonizimi i vlerave të të dhënave për të dhënat e dyfishta për rastet e personave të zhdukur në bazën e të dhënave;
 - Zjerimi i përmbajtjes së bazës së të dhënave duke shtuar dokumente shitesë që janë të rëndësishme për të dhënat e verifikuara për rastet e personave të zhdukur dhe që mund të ndihmojnë në kërkimin e personave të zhdukur.
8. Që prej krijimit, Grupi Operativ i Bazës së të Dhënave ka harmonizuar vlerat e të dhënave në 5741 regjistrime individuale të personave të zhdukur që janë dorëzuar në bazën e të dhënave nga dy ose më shumë institucione vendase, përmes krahasimit intensiv të të dhënave antemortem.
9. Për të siguruar transparencë në harmonizimin e të dhënave të regjistrave midis të gjithë anëtarëve të GPZH-së, ICMP-ja krijoi funksionalitete të reja, duke përfshirë një sistem të automatizuar të përditësimit të njoftimeve për anëtarët e GPZH-së, në mënyrë që sa herë që bëhet një ndryshim në Bazën e të Dhënave nga ndonjë anëtar i GPZH-së, të gjithë anëtarët e GPZH-së marrin njoftime për këtë ndryshim.
10. Në vitin 2021 dhe 2022, anëtarët e GPZH-së u takuan në jo më pak se 12 raste në Bosnje dhe Hercegovinë, Kroaci, Kosovë, Mal të Zi dhe Serbi, për të ndarë informacione rreth rasteve të personave të zhdukur, bazuar në të dhënat para vdekjes që posedojnë, me qëllim të harmonizimit të të dhënave në Bazën e të Dhënave. Në seancat dypalëshe, trepalëshe dhe shumëpalëshe të harmonizimit të të dhënave, anëtarët e GPZH-së rregulluan 5,741 regjistrime për personat e zhdukur për të rritur saktësinë e të dhënave në çdo regjistrim. Shih grafikun 1 më poshtë.

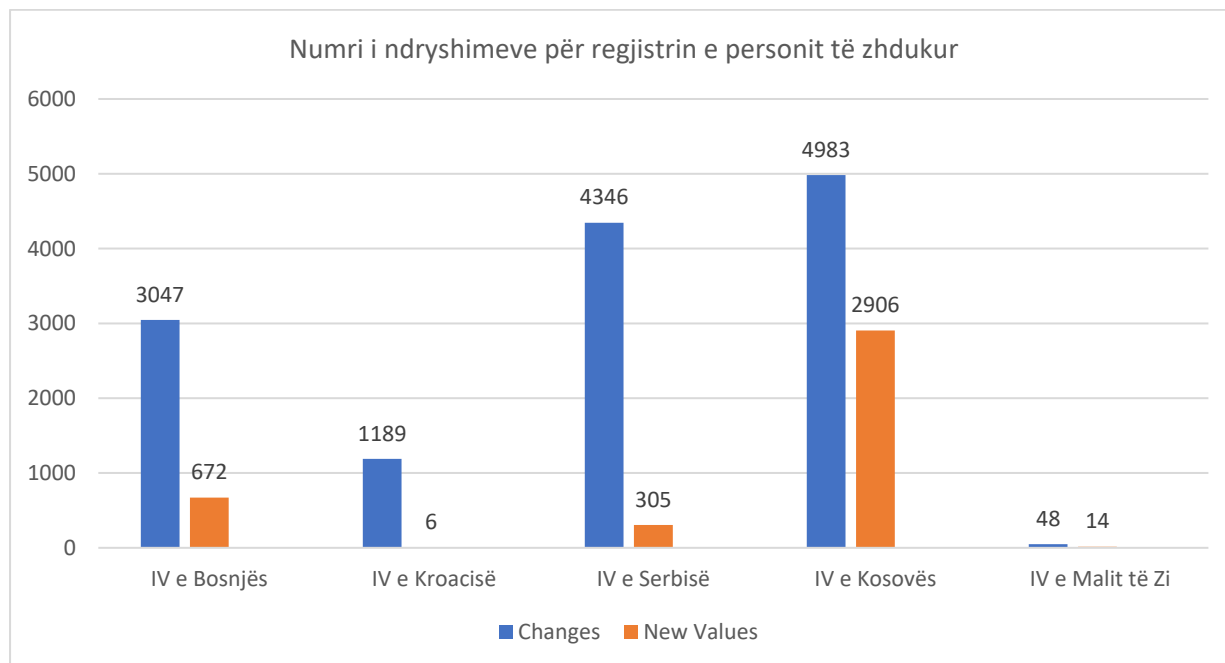

Grafiku 1:
Numri i të dhënave të personave të zhdukur i rregulluar nga institucionet vendase

11. Brenda këtyre 5741 të dhënave për personat e zhdukur, anëtarët e GPZH kanë bërë rregullime të shumta në vlerat e të dhënave.

12. Anëtarët e GPZH kanë bërë 13,613 ndryshime ku një vlerë ekzistonte tashmë, p.sh. ndryshimi i datës së lindjes të regjistruar gabimisht në përputhje me certifikatën e lindjes së personit të zhdukur. Shihni kolonat blu në Grafikon 2 më poshtë.

13. Anëtarët e GPZH-së gjithashtu përfshinë 3,903 vlera të reja ku më parë nuk kishte të dhëna në Bazën e të Dhënave. Shih kolonat portokalli në Grafikon 2 poshtë:

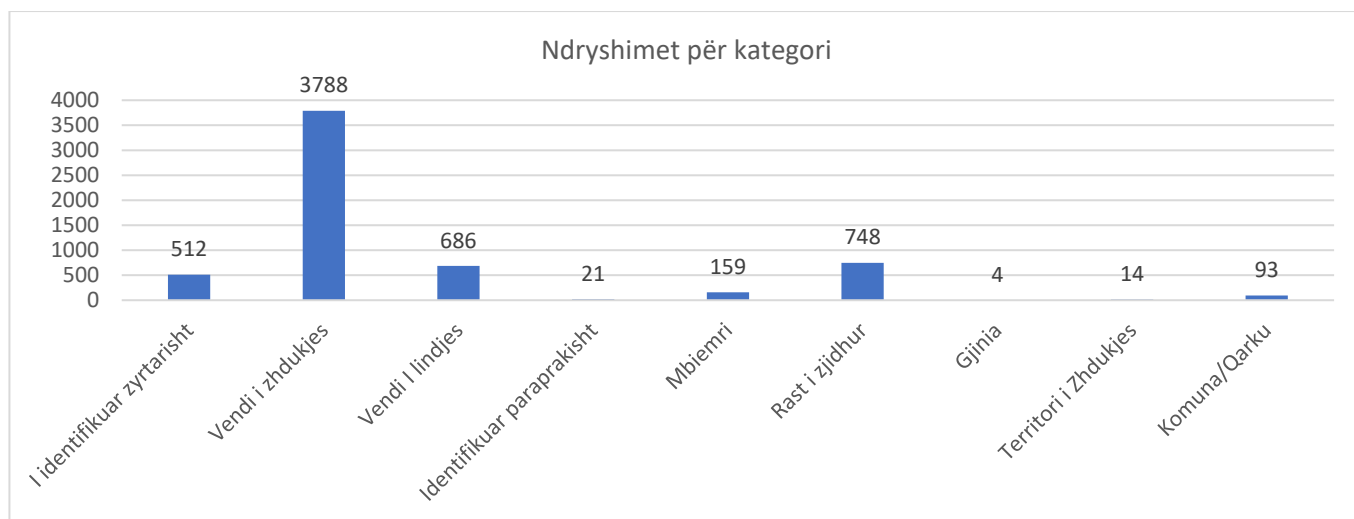

Grafiku 2:
Numri i ndryshimeve për rekordin e personit të zhdukur

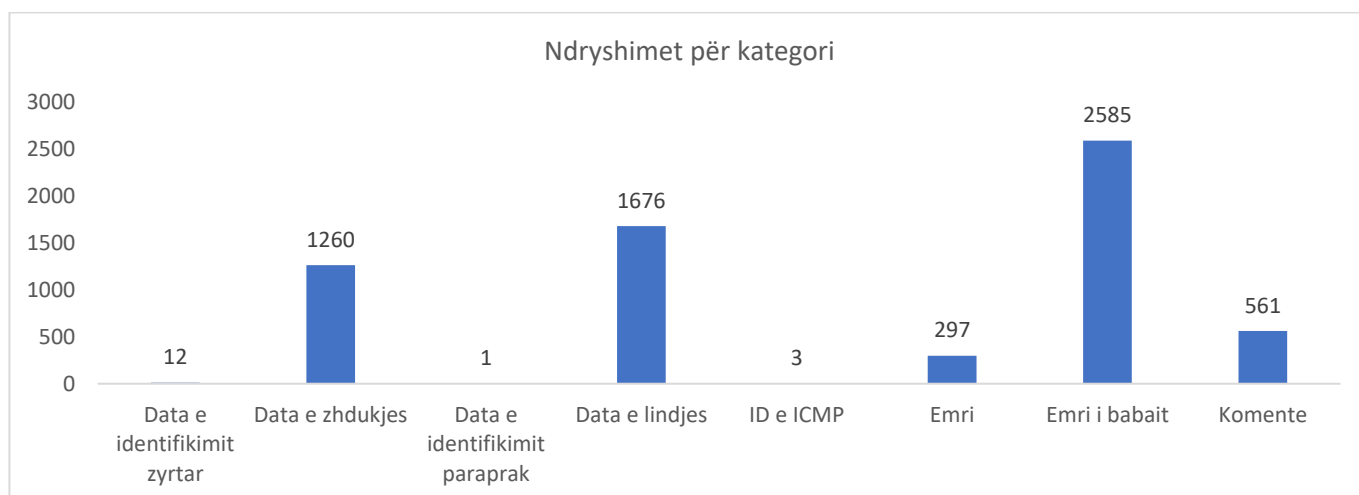
14. Kategoritë ku anëtarët e GPZH-të ose ndryshuan vlerën ose vendosën në një vlerë të re, ku asgjë më parë nuk ishte e pranishme, janë:

Emri, emri i babait, mbiemri, seksi, data e lindjes, vendlindja, data e zhdukjes, territori i zhdukjes (p.sh. Bosnje dhe Hercegovina, Kroacia, etj.), Komuna/Qarku i zhdukjes, Vendi i zhdukjes, I identifikuar paraprakisht (a Raporti i ndeshjes së ADN-së është dorëzuar, por rasti nuk është identifikuar zyrtarisht), Data e identifikimit paraprak (data kur raporti i ndeshjes së ADN-së është dorëzuar në institucionin përkatës vendas për personat e zhdukur), zyrtarisht i identifikuar, Data e identifikimit zyrtar, rasti i zgjidhur (p.sh. individi në fjalë zbulohet se është gjallë, ose dihen rrethanat e vdekjes dhe vendi i varrimit, d.m.th. individi nuk është person i zhdukur), ID e ICMP (një kod unik i lidhur me çdo person të zhdukur) dhe Koment.

15. Anëtarët e GPZH-së kryen numrin më të madh të ndryshimeve në vendin e zhdukjes, datën e zhdukjes dhe datën e lindjes. Numri i ndryshimeve të bëra në bazën e të dhënave dëshmon për rritjen e bashkëpunimit ndërmjet anëtarëve të GPZH-së në drejtim të shkëmbimit të të dhënave për rastet e personave të zhdukur. Ju lutemi shikoni grafikun 3 dhe 4 më poshtë.

Grafiku 3

Grafiku 4

16. Baza e të dhënave është e kërkueshme sipas emrit, emrit të babait, mbiemrit dhe territorit të raportuar të zhdukjes. Baza e të dhënave i lejon personat që e aksesojnë atë të japin informacion për persona të veçantë të zhdukur nëpërmjet një kutie reagimi. Ajo gjithashtu ofron mundësinë e raportimit të një personi të zhdukur nëse personi specifik nuk është përfshirë tashmë në bazën e të dhënave.
17. Baza e të dhënave mundëson shkëmbimin e vazhdueshëm, verifikimin dhe përditësimin e informacionit për rastet e personave të zhdukur aktiv ndërmjet institucioneve relevante vendore nga ish-Jugosllavia, anëtarëve të Grupit të Personave të Zhdukur dhe familjeve të të zhdukurve përmes të dhënave të disponueshme publikisht. Është një element i rëndësishëm dhe i domosdoshëm në mbështetjen e përpjekjeve rajonale për të dhënë llogari për ata që janë ende të zhdukur nga konfliktet e viteve 1990 dhe për të siguruar që çështja e të zhdukurve të mos politizohet dhe të përdoret për të minuar përpjekjet për të konsoliduar paqen dhe stabilitetin. Ajo gjithashtu qëndron si një shembull unik i vendeve - dhe palëve kryesore të interesit brenda atyre vendeve - që bashkohen pas konfliktit për t'u angazhuar në një ndjekje të përbashkët të së vërtetës dhe drejtësisë.
18. Baza e të dhënave u krijua me ndihmën teknike të ICMP dhe u financua nga Zyra e Jashtme e Komonuelthit dhe Zhvillimit të Mbretërisë së Bashkuar dhe Zyra e Jashtme Federale Gjermane.

Skano për të aksesuar databazën

Organizimi i këtij eventit mbështetet nga:

